

Ìwé Joeli àti Ijọ Adventist Ojọ Keje ti Laodicea – Nọmbà Méjilélógún àti Mefà

Jeff Pippenger
2026-01-12

Nọmbà Méjilélógún Àtàáròn

Àwọn iran mērin tí Joeli sòrò nípa wọn dúró fún iparun tí n tèsíwájú ti ogbà àjàrà Olórun láti oḍún 1863 títi dé òfin Ojọ-ìsinmi. Nọmbà mērin pèlú n sàpèrẹ àwọn àbùdá mērin ti iwà Kristi. Àwọn kèrúbù ní ibi mímó ní ifarahàn ojú mērin, àwọn ifarahàn wònyẹn sì bá ipín mērinlá ti Ísírèlì àtijó mu bí wọn se pàgọ yí ibi mímó nàà ká. Wọn tún sojú fún àwọn ihìn rere mērin.

Ní ti irí ojú wọn, àwọn mēřẹřẹrin ní ojú èniyàn; àti ojú kinniún ní apá òtún; àwọn mēřẹřẹrin sì ní ojú málúù ní apá òsì; àwọn mēřẹřẹrin nàà sì ní ojú idi. Hesekieli 1:10.

Èranko àkókó sì dàbí kinniún, èranko keji sì dàbí omọ málúù, èranko kẹta sì ní ojú bí ti èniyàn, èranko kẹrin sì dàbí idi tí n fò. Ifihàn 4:7.

Bíbèlì (Nónbà 2) sàpèjúwe àwọn èyà méjilá nàà (àfi Léfi sílẹ, èni tí ó dó tánna-tánna yíká àgọ ijosin) gégé bí a se tò wọn sí ibùdó mērin, èyà mēta sí ibùdó kòòkan, tí a gbé kalẹ sí àwọn ihà mērin ayé yíká ibi mímó, olúkúlùkù lábé àsíá tirẹ, iyẹn àsíá tàbí àmi idásilẹ. Itólẹsẹsẹ nàà dá ifarahàn àpèrẹ kan sílẹ, níbi tí ibùdó ayé se n dígi itẹ ọrun tí àwọn Kèrúbù n sọ.

Júdà dojú kọ ilà-oòrùn, sí ọdọ oòrùn tí n yọ ní ẹnu-òná ibi mímó. Àmi ogun Júdà jẹ kinniún, nítorí ó sojú fún Kinniún èyà Júdà. Àwọn èyà méji tí ó wà pèlú Júdà ni Ísàkàri àti Sebuluni. Nínú iran Johanu, èranko àkókó dàbí kinniún, gégé bí àwọn kèrúbù Ezekieli nàà ti ní ojú kinniún. Rúbèni, àmi èniyàn, wà ní guúsù pèlú Simeoni àti Gadi. Ní iwọ-oòrùn ni Èfúráímù wà, pèlú Benjamini àti Mánásè tí akọ málúù sojú fún. Ní àrìwá ni Dani wà, pèlú Ásèri àti Nafutali, tí idi sojú fún. Ìbàšepọ èyà nàà pèlú ojú mērin ibi mímó ọrun ni a sàfihàn nínú àwọn ihìn rere mērin.

Mátíù ni Kinniún èyà Júdà, Máàkù ni málúù ẹbọ, Lúùkù sì ni èniyàn, Jòhánù nàà ni idi tí n fò ní gíga. Kristi gégé bí Kinniún èyà Júdà n fi ara Rẹ hàn gégé bí Eni tí n fi èdidi di, tí ó sì tún n tú èdidi sí Ọrọ àsoṭelẹ tirẹ. Ìwé Mátíù ní àwọn itọkasí tààrà sí imúšẹ àwọn àsoṭelẹ ti Mèsáyà (12) ju bí àwọn ihìn rere mēta yòókù se ní papọ lọ. Kò tilẹ sún mọ ọn rará.

Ìwé Mátíù sojú Ọrọ àsoṭelẹ Olórun. Lúùkù, èni tí í se onisẹgùn, gbé ihìn rere rẹ kalẹ láti ojú iwòye Kristi gégé bí Omọ Èniyàn, nítorí Lúùkù ni ojú èniyàn. Mákù gbé ihìn rere rẹ nípa Kristi kalẹ láti ojú iwòye ẹbọ irúbo tí Kristi sojú fún, nítorí Mákù ni málúù. Jòhánù ni idi gíga tí n fò, èni tí ó fi àwọn ohun jíjinlẹ Olórun hàn nínú ifihàn rẹ ti ihìn rere Kristi.

Ó se pàtáki láti lóye iwé Mátíù gégé bí a ti sàfihàn rẹ nínú Ọrọ àsoṭelẹ. Ìwé Mátíù ni Kinniún èyà Júdà, olùšákóso Ọrọ àsoṭelẹ Rẹ, Oníkà-Ìyanu àwọn àsírí, Onímọ-Èdè Ìyanu, èni tí n di Ọrọ Rẹ ní èdidi tí ó sì n tú èdidi rẹ. Jèsù ni Alfa àti Omega, Ọun sì ni Ọrọ nàà. Ìwé àkókó Majemu Tuntun àti iwé ikeyin Majemu Tuntun jẹ àwọn iwé àsoṭelẹ. Ọpọ èniyàn ni wọn mọ òtító yí nípa iwé Ifihàn, sùgbón wọn lè má ti mọ pé Mátíù ni alfa Majemu Tuntun, nítorí nàà ó gbọdọ bá omega Majemu

Tuntun mu. Ó gbodò ʂojú òpin, èyí tí í ʂe iwé Ìfihàn.

Nítórí náà, nígbà tí a bá rí nínú Mátíù ilà àfiwéra ti ilà itàn májè mú Jèné sí sí tí a gbé kalè nínú orí kòkànlá sí ogún-dín-lògbòn, kí í ʂe ohun tí ó kéré jù òtító kan tí Kinniùn èyà Mátíù n tú èdidi rẹ sílẹ̀. Àwọn orí méjilá ti itàn májè mú tí a ʂojú fún nínú Jèné sí sí, Mátíù, àti Ìfihàn ni a n tú èdidi wọn sílẹ̀ báyii, ohun tí a sì n dá mò ni pé orí ketàlélógún ti Mátíù dúró fún iyàtò láààrín ọlògbòn àti aʂiwèrè nínú àkàwé ogbà àjàrà. Ègbéjọ méjọ sí àwọn èniyàn májè mú àtijọ, tí wọn rí ẹlẹgbé àsoṭelẹ̀ wọn nínú ọkàn méjọ tí n ʂojú fún egbèrún lònà ọgórùn-ún méjilélógójì tí wọn wọ ọkò ààbò náà. Nónbà 23 jẹ àpẹrẹ iṣẹ̀ tí ó bèrè nínú ibi mímọ̀ ọrun nígbà tí ojú 2300 dé iparí rẹ̀ ní October 22, 1844, tí yòò sì tún rí bèrè ní àkókò òfin Sunday tí n bọ̀ láipẹ̀. Orí 23 ni ó n samisi òtító yi.

Orí kerinlélógún ʂelẹ̀ nígbà tí Kristi ʂeṣe parí ọrò ijíròrò Rẹ̀ pèlú Ísírẹ̀lì apẹ̀yìndà, tí Ó sì fi tẹ̀npilì àwọn Júù sílẹ̀ fún igbà ikeyin. Nóm̀bà 24 jẹ̀ ààmì iyípadà láti Ísírẹ̀lì igbà àtijọ̀ sí Ísírẹ̀lì igbà òde òní, iyẹn gan-an ni ipò nínú itàn àsoṭelẹ̀ níbi tí Kristi dúró sí, nígbà tí Ó gbé irànṣẹ̀ Rẹ̀ kalẹ̀ nínú Mátíù orí kerinlélógún. Irànṣẹ̀ àsoṭelẹ̀ ti Mátíù 24 jẹ̀ apẹ̀jùwe Ọlórùn nípa ọ̀nà ilà lóri ilà, tí ó n dojú kọ itàn àwọn Míláràitì ní pátó, nítórí náà ó sì tún dojú kọ itàn àwọn egbèrún kan lẹ̀dógójì àti egbèrún m̀erínlélógórin. 24 ni a ʂojú fún nípasẹ̀ ijọ̀ Ìfihàn orí kejilá, tí ó dúró lóri ọ̀ṣùpá tí n tan imòlẹ̀ oòrùn òdodo padà. Lóri orí rẹ̀ ni iràwò méjilá wà tí n ʂojú fún 24, nítórí pé ó n ʂojú fún itàn tí ó ʂáájú ibi Kristi nígbà tí èyà méjilá Ísírẹ̀lì igbà àtijọ̀ yòò di ọ̀mọ̀-èyìn méjilá Ísírẹ̀lì igbà òde òní. Nínú orí kerinlélógún ni a ti ʂojú fún itàn àwọn Míláràitì láti 1798 titi dé ibanúje níla náà. Lẹ̀yìn náà ni Mátíù 25 n bọ̀.

Nónbà 25 jẹ̀ ààmì àwọn ọ̀mọ̀ Léfi, yálà rere tàbí búburú, ʂùgbòn gégé bí ó ti ʂe pàtàkì pèlú, ó dúró fún iyapa àwọn ọ̀mọ̀ Léfi ọlògbòn kúrò lódò àwọn ọ̀mọ̀ Léfi búburú. Mátíù 25 fi iyapa yi hàn lóri ẹ̀lẹ̀rìí m̀eta, tàbí ọ̀we atọ̀ka m̀eta, iyẹn ilànà iyapa tí nónbà m̀eṣ̀edógún n ʂàpẹ̀rẹ̀. Dájúdájú, ọ̀we àwọn wúndiá m̀ewáá n ʂàpẹ̀rẹ̀ itàn àwọn Millerite, ó sì tún n ʂàpẹ̀rẹ̀ itàn egbèrún m̀erínlélógórin [144,000]. Itàn náà ni itàn àngẹ̀lì àkókò; ọ̀we àwọn tálẹ̀ntì ni ti àngẹ̀lì kejì, àti ọ̀we àwọn àgùntàn àti àwọn ewúre ní idájó àngẹ̀lì keta.

Àwọn orí kerindínlògbòn titi dé ketàdínlògbòn ʂe idánimò itàn Ìrékojá dé iṣẹ̀ irànṣẹ̀ ihinrere lẹ̀yìn àgbélẹ̀bùú.

Ó sì ʂe, nígbà tí Jèsù parí gbogbo ọ̀rò wònyí, ó wí fún àwọn ọ̀mọ̀-èyìn rẹ̀ pé, E mò pé lẹ̀yìn ojú méjì ni àsè Ìrékojá, a sì yòò fi Ọ̀mọ̀ èniyàn hàn láti kàn án mò àgbélẹ̀bùú. Mátíù 26:1, 2.

Àkótán àwọn àmì-onà onírúurú inú orí kerindínlògbòn ni ète láti pa Jèsù ní eṣe keta titi dé eṣe karùn-ún. Lẹ̀yìn náà, a fi òróró yàn Jèsù ní Bètání ní eṣe kẹ̀fà titi dé eṣe ketàlá. Ní eṣe kerinlá titi dé eṣe kerindínlógún, Júdási fi ogbòn eyọ̀ fàdàkà ta Kristi. Lẹ̀yìn náà ni Ìrékojá dé pèlú àwọn ọ̀mọ̀-èyìn Rẹ̀, ní eṣe ketàdínlógún titi dé eṣe karùn-ún-dín-lògbòn. Ní eṣe kerindínlògbòn titi dé eṣe kòkàndínlògbòn, Jèsù fi Oúnje Alé Olúwa lélé, àti ní eṣe ogbòn, Jèsù sọ̀ isúnú Pétèrù tẹ̀lẹ̀. Ní eṣe kerindínlògbòn titi dé eṣe kerindínlógórin, Jèsù wà ní Gėtisémáni. Ní eṣe ketàdínlógórin titi dé eṣe kerindínlógóta, a mú Jèsù, lẹ̀yìn náà ní eṣe kerindínlógóta titi dé eṣe kejo-dín-lógórin, Jèsù dúró níwájú Kaiafa àti Sànhédírini. Láti eṣe kòkàndínlógórin lọ̀ ni a ti gbé isúnú Pétèrù sí Kristi kalẹ̀. Orí náà ní àwọn àmì-onà pátó m̀ewáá tí a ó tún ʂe ní àwọn ojú ikeyin.

Orí ketàlélógún ní àmì ọ̀nà mẹ̀wàá pèlú. A fi Jesu lé Pilatu lówó, léyìn náà Judasi pokùnso ara rẹ̀, léyìn náà a mú Jesu wá níwájú Pilatu, léyìn náà a yan Baraba, Pilatu sì fi Jesu lé wọn lówó kí a kàn án mọ̀ àgbélébùú, léyìn náà a fi Jesu ẹ̀sín, léyìn náà ikànmọ̀ àgbélébùú, léyìn náà ikú Jesu, léyìn náà a sin Jesu, àti léyìn náà àwọn olùşó ibojì jẹ́rìí.

Orí ketàlélógbòn ní àmì ọ̀nà mẹ̀ta pére, àkókó wọn sì ni àjínde, léyìn èyí ni iró ti Sànhédírín, léyìn náà sì ni isẹ̀ràn nílá náà. Orí mẹ̀ta pèlú àmì ọ̀nà mètálélógún ọ̀tọ̀tọ̀ ti àgbélébùú tí a ó tún ẹ̀ ní inú itàn egbèrún ọ̀górùn-ún mẹ̀rinlélógóji.

Mátíù 26 – Àwọn Àmì-Ọ̀nà Mẹ̀wàá

1. Ìditẹ̀ àwọn olórí àlùfáà àti àwọn àgbàgbà láti pa Jèsù (ẹ̀sẹ̀ 3–5)
2. Ìfóróyìn ní Bẹ̀tání nípasẹ̀ obìnrin tí ó ní àpótí alabásítà (ẹ̀sẹ̀ 6–13)
3. Judasi fohùn şokan láti fi Jèsù hàn fún ẹ̀yọ̀ fàdákà mẹ̀dògúnlélógbòn (ẹ̀sẹ̀ 14–16)
4. Ìmúrasílẹ̀ àti jíjẹ̀ Ìrẹ̀kojá pèlú àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn (ẹ̀sẹ̀ 17–25)
5. Ìdásílẹ̀ Oúnjẹ Alé Olúwa (ẹ̀sẹ̀ 26–29)
6. Àsọtẹ̀lẹ̀ nípa isẹ̀ Pétérù (ẹ̀sẹ̀ 30–35)
7. Ìrora Nínú Gẹ̀tisémánì (ẹ̀sẹ̀ 36–46)
8. Ìşọtẹ̀ àti imú Jèsù mú (ẹ̀sẹ̀ 47–56)
9. A dá Jèsù léjọ̀ níwájú Káyáfà àti Sànhédírìnì (vv. 57–68)
10. Ìkòsílẹ̀ mẹ̀ta tí Peteru sẹ̀ (vv. 69–75)

Mátíù 27 – Àwọn Àmì Ọ̀nà Mẹ̀wàá

1. A fi Jesu le Pilatu lówó (ẹ̀sẹ̀ 1–2)
2. Ìbànújẹ̀ àti ìpara-ẹ̀ni Judas (ẹ̀sẹ̀ 3–10)
3. Jesu níwájú Pílátù – idájọ̀ Róòmù àşẹ̀pẹ̀ (ẹ̀sẹ̀ 11–14)
4. Yíyan Barabbas dípò Jèsù (ẹ̀sẹ̀ 15–26)
5. Pilatu fi Jesu lé wọn lọ lati kàn án mọ̀ àgbélébùú (èyí sì wà nínú itúsílẹ̀ Bárábàsi)
6. Ìtẹ̀gàn àti inàwó lásán láti ọ̀wó àwọn ọ̀mọ-ogun (ẹ̀sẹ̀ 27–31)
7. Ìkàniyàn lórí àgbélébùú (ẹ̀sẹ̀ 32–44)
8. Ikú Jèsù (ẹ̀sẹ̀ 45–50)
9. Àwọn àmì àrà òkè àti isìnkú nípasẹ̀ Jóséfù ti Arimátíà (ẹ̀sẹ̀ 51–61)
10. Ìfidí àwọn olùşó sí ibojì (ẹ̀sẹ̀ 62–66)

Mátíù 28 – Àwọn Àmì Ọ̀pópónà Mẹ̀ta

1. Àjínde àti ibojì òfo (ẹ̀sẹ̀ 1–10)
2. Èké àwọn olórí àlùfáà àti àwọn àgbà sí àwọn ọ̀mọ-ogun (vv. 11–15)
3. Ìşẹ̀ Nílá náà (ẹ̀sẹ̀ 16–20)

Gégé bí irírí Kristi láti ikúnra ní Bētani títi dé Ìṣẹ́ Nlá náà ẹ̀ jẹ́ àfihàn iparí iṣẹ́-iránṣẹ́ Rẹ̀ lórí ilẹ̀-ayé àti ibèrẹ̀ ihinrere sí gbogbo orilẹ̀-èdè, bẹ̀e náà ni àwọn ààmì ọ̀nà wònyí kan náà tún n̄ tún ara wọn ẹ̀ ní nínú irírí àwọn tí ó ẹ̀kù Ọ̀lórún bí wọn ti n̄ sún mọ́ iparí àkókò oore-òfẹ́ àti iṣẹ́gun ikeyìn wọn.

Àwọn orí kẹ̀rindínlógbòn títi dé kẹ̀rinlélógbòn ẹ̀fihàn itàn Ìrẹ̀kojá tí a ẹ̀tò lórí àwọn àmì ọ̀nà mètálélógún ọ̀tọ̀tọ̀, tí a tún n̄ ẹ̀ ní àkókò itàn tí n̄ ẹ̀ samọ̀nà sí àti tí n̄ tẹ̀lẹ̀ lẹ̀yìn òfin Ojọ̀ Àìkú.

“Bíbo Kristi gégé bí Àlùfàà Àgbà wa sí Ibi Mímọ́ Jùlọ, fún iwènùmọ́ ibi mímọ́, gégé bí a ti fi hàn nínú Dániẹ̀lì 8:14; bíbo Omọ̀ ẹ̀niyàn sí ọ̀dọ̀ Ẹ̀ni Àtíjọ̀ Ojọ̀, gégé bí a ti gbé kalẹ̀ nínú Dániẹ̀lì 7:13; àti bíbo Olúwa sí tẹ̀npilì Rẹ̀, gégé bí Máláki ti sọ̀ tẹ̀lẹ̀, wọn jẹ́ àpẹ̀júwe iṣẹ̀lẹ̀ kan náà; ẹ̀yí sì tún ni a fi ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípa bíbo ọ̀ko-iyawó sí igbẹ̀yawó, gégé bí Kristi ti ẹ̀saláyé nínú ọ̀we àwọn wúndiá mẹ̀wàá, nínú Mátíù 25.” The Great Controversy, 427.

Ìparí ojọ̀ 2300 ní October 22, 1844, ni a tún n̄ ẹ̀ ní àkókò òfin Sunday. Àwọn àmì ọ̀nà mẹ̀rinlélógún [23] tí a rí nínú àwọn orí mẹ̀ta ikeyìn ti Matthew n̄ ẹ̀fihàn ẹ̀jẹ̀ iyebíye tí a lò láti so Ìwà-Ọ̀lórún pọ̀ mọ̀ ẹ̀dà ẹ̀niyàn.

“Ìbèbẹ̀ Kristi nítorí ẹ̀niyàn nínú ibi mímọ́ tí ó wà lókè jẹ́ ohun tí ó ẹ̀ pàtàkì sí ẹ̀tò igbàlà gégé bí ikú Rẹ̀ lórí agbélẹ̀bùu ti ẹ̀ pàtàkì. Nípa ikú Rẹ̀ ni Ó bẹ̀rẹ̀ iṣẹ́ náà tí, lẹ̀yìn àjínḡde Rẹ̀, Ó gòkè lọ sí ọ̀run láti parí. A gbọ̀dọ̀ nípa igbàgbọ̀ wọ̀ inú aṣọ̀ ikéle, “níbi tí aṣáájú wa ti wọ̀ fún wa.” Heberu 6:20. Ní bẹ̀ ni imọ̀lẹ̀ láti orí agbélẹ̀bùu Kalfári ti n̄ tàn padà. Ní bẹ̀ ni a ti lè ní ọ̀ye tí ó kedere jùlọ nípa àwọn àṣírí idásílẹ̀. A ti mú igbàlà ẹ̀niyàn ẹ̀ nípasẹ̀ ináwó tí kò légbé fún ọ̀run; ẹ̀bo tí a rú sí bá gbogbo ohun tí òfin Ọ̀lórún tí a ti rú fọ̀ béèrè ní iwọn tí ó tóbi jù lọ mu. Jesu ti ẹ̀sì ọ̀nà sí itẹ̀ Baba, àti nípasẹ̀ idáláre Rẹ̀ ni a lè gbé ifẹ́-ọ̀kàn tòótọ̀ ti gbogbo àwọn tí ó tọ̀ Ọ̀ wá nípa igbàgbọ̀ kalẹ̀ níwájú Ọ̀lórún.” The Great Controversy, 489.

Orí 23 ti Mátíù tẹ̀numọ́ idálẹ̀bi tí ó wà lórí egbẹ̀ àlùfàà èké. Orí mẹ̀rindínlógbòn títi dé mẹ̀jọ̀lélógbòn ni ó jẹ́ omega sí orí kẹ̀tálélógbòn. Àwọn omọ̀ Léfi èké, iṣẹ̀tẹ̀ tí ó n̄ pọ̀ sí i ti àwọn agbàlagbà ní iran mẹ̀rin, ló ẹ̀ ipèsè àwọn àmì ọ̀nà nínú àwọn orí mẹ̀ta ikeyìn.

Orí kejilélógún mọ̀kànlélógún dá ọ̀nà “ilá lórí ilá” mọ̀ gégé bí ọ̀nà iṣẹ́ Kristi, bí Ó ẹ̀ ní lo iparun Jerusalemu láti ẹ̀pẹ̀júwe àwọn ohun tí ó wà, àwọn ohun tí ó ti wà, àti àwọn ohun tí yòò wà.

Ìṣubú Jérúsálẹ̀mù ní ọ̀dún 70 AD ẹ̀lẹ̀ ní ojọ̀ kan náà nínú ọ̀dún tí a kọ̀kọ̀ pa Jérúsálẹ̀mù run nípasẹ̀ Nebukadinésári. Iparun Jérúsálẹ̀mù nípasẹ̀ Nebukadinésári jẹ́ itàn tí ó ti kojá, àti itàn Kristi, nígbà tí Títù gba Jérúsálẹ̀mù, ẹ̀pẹ̀rẹ̀ ọ̀pin ayé. Mátíù 24 n̄ gbé ọ̀nà “lànù lórí lànù” ga, báyii ni ó fi n̄ dá “ọ̀nà iṣẹ́” mọ̀ gégé bí apá kan nínú ẹ̀rì àṣọ̀tẹ̀lẹ̀.

Nínú orí kejilélógún-dín-lógbòn ni Kristi ti fi hàn pé ó ẹ̀ pàtàkì kí a lóye “irira idahoro” tí Daniẹ̀lì wòlìi sọ̀rọ̀ rẹ̀, iyẹn gan-an ni imọ̀ ipilẹ̀ William Miller, àti ààmì tí ó fi iran náà múlẹ̀ nínú Daniẹ̀lì. Ó tún sojú fún iṣẹ̀tẹ̀ Adventism, nítorí wọn kọ̀ imọ̀ Millerite nípa “igbà gbogbo” nínú iwé Daniẹ̀lì, bẹ̀e ni wọn sì di alábalápin nínú itanú líle ti 2 Thessalonians orí kejì. Orí náà ní ibáṣẹ̀pọ̀ tààrà pẹ̀lú Luke 21, nípa bẹ̀e n̄ fi August 11, 1840 hàn títi dé October 22, 1844, ẹ̀yí tí ó jẹ́ ẹ̀pẹ̀rẹ̀ 9/11 títi dé òfin Sunday. Ó tún ní ibáṣẹ̀pọ̀ pẹ̀lú “àwọn àkókò àwọn Kẹ̀fẹ̀rì” nínú Luke 21:24, ẹ̀yí tí ó jẹ́ kọ̀kọ̀rọ̀ pàtàkì kan nínú ẹ̀sìsì “àwọn igbà méje” ti Mose, nígbà kan náà sì n̄ bá iwọn tẹ̀npilì nínú Revelation mọ̀kànlá mu.

Bèrè pèlú orí kòkànlélógún [23], tí 24 àti 25 tẹ̀ lé e, lẹ̀yìn nàà ó parí pèlú àwọn orí 26 sí 27, àwọn orí mẹ̀ta tí wọn ní àmì ọ̀nà mètálélógún [23] tí ó jẹ̀ omega sí alpha ti orí kòkànlélógún [23]. Orí m̀erindínlógbòn [26] tí a fi kún méjələlógún [27] àti méjələlógún [28] dọ̀gba “81,” èyí tí ó jẹ̀ àmì iṣẹ̀ àlùfáà. Lórí eḷeríi mẹ̀ta (Genesisi, Mátíù àti Ìfihàn) àwọn orí 11 sí 22 jẹ̀ ilà kan. Àwọn orí 23 sí 28 jẹ̀ ilà ọ̀títọ̀ kan tí ó bèrè pèlú 23 tí ó sì parí pèlú 23.

Àwọn orí kìn-in-ní tí tí dé m̀ewáà ni ilà àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ àkókó nínú àwọn ilà àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ mẹ̀ta tí ó wà nínú iwé Mátíù. Orí m̀ewáà, lẹ̀yìn èyí ni orí méjilá, lẹ̀yìn nàà sì ni orí m̀efá. Ìmísí sọ̀ fún wa pé gbogbo àwọn iwé Bíbẹ̀lì pàdẹ̀, wọn sì parí nínú Ìfihàn, nítorí nàà gbogbo àwọn iwé Bíbẹ̀lì tún pàdẹ̀, wọn sì parí nínú Mátíù. Mátíù, gégé bí ojú kinníun ẹ̀yà Júdà, ń tọ̀ka sí àwọn àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ Mèsáyà méjilá ọ̀tọ̀tọ̀, àwọn eṣẹ̀ iwé méjilá nàà sì ń mú àwọn àmì ọ̀nà itàn àwọn Millerites àti egbèrún m̀erínlélógórín [one hundred and forty-four thousand] jáde. Gégé bí iwé Ìfihàn ti bèrè pèlú ifihàn Jèsù Kristi, Mátíù orí kìn-in-ní fi ifihàn Jèsù Kristi hàn, èyí tí ó so pọ̀ mọ̀ iyè àti ẹ̀rí Mósè, pèlú itàn Àṣò̀dìsì-Kristi, nígbà tí ó ń dá àwọn ǹhkan mẹ̀ta tí ó jẹ̀ ẹ̀ka ijọ̀ ajọ̀gun iṣẹ̀gun mọ̀, gégé bí woli, àlùfáà, àti ọ̀ba ti ṣàpẹ̀rẹ̀ wọn.

Mátíù bèrè pèlú iṣipayá Jesu Kristi nínú àyíká májẹ̀mú Olorun pèlú àwọn èniyàn tí a yàn. Láti ọ̀dọ̀ Ábúrahámù dé ọ̀dọ̀ Dáfídì ni iran m̀erínlá, láti ọ̀dọ̀ Dáfídì dé igbèkùn ní Bábílónì ni iran m̀erínlá, àti láti Bábílónì dé ọ̀dọ̀ Kristi ni iran m̀erínlá m̀ìrán. Itàn idílẹ̀ Kristi nínú Mátíù bá ti Mósè mu, nítorí Mósè ni alfa Kristi, ẹ̀ni tí í ṣe omega. Ìgbésí ayé Mósè tí ó jẹ̀ ọ̀dún ogorun-un méjídínlógún bá ọ̀dún ogorun-un méjídínlógún àkókò àyèwò nínú itàn Nòà mu. Nítorí nàà, májẹ̀mú Nòà ní isopọ̀ pèlú májẹ̀mú àwọn èniyàn tí a yàn. Ọ̀dún ogorun-un méjídínlógún Mósè dúró fún àkókò mẹ̀ta ti ogóji ọ̀dún tí ó parí pèlú Mósè pípá ará Ejibiti ní ọ̀pin ogóji ọ̀dún, àti pèlú àkóbí, Fáraò àti ogun rẹ̀ pípá ní ọ̀pin àkókò ogóji ọ̀dún kejì. Àkókò ogóji ọ̀dún kejì parí ní iṣọ̀tẹ̀ kan ní Kádẹ̀ṣì, àti àkókò ogóji ọ̀dún kẹ̀ta parí ní iṣọ̀tẹ̀ kejì ti Kádẹ̀ṣì. Gbogbo ilà àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ mẹ̀ta ti alfa parí ní Kádẹ̀ṣì, àti àwọn ilà àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ mẹ̀ta ti itàn idílẹ̀ Mátíù parí ní Dáfídì, igbèkùn ní Bábílónì, àti Òjísẹ̀ májẹ̀mú.

Nígbà tí álífá Mósè bá wà ní ibámu pèlú òmégá Kristi, àwọn eḷeríi m̀efá ti Kádẹ̀ṣì wà, èyí tí í ṣe 1863 àti ọ̀fin Ojọ̀ Ìsinmi. Itàn idílẹ̀ Mátíù fi ọ̀ba Dáfídì sí Kádẹ̀ṣì, níbi tí Adventism ipèyìndà ti jẹ̀ kí a kó lọ̀ sí Bábílónì, bí Kristi ṣe fi imúlẹ̀ dá májẹ̀mú múlẹ̀ pèlú egbèrún kan lé egbèrún m̀erínlélógóji. Nípa fifi Dáfídì sí ọ̀fin Ojọ̀ Ìsinmi, a fi eḷeríi kejì Dáfídì múlẹ̀, níwọn bí Dáfídì ṣe jẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn aṣojú èniyàn mẹ̀ta tí wọn bèrè sí í ṣe iṣẹ̀ nígbà tí wọn pé ọ̀mọ̀ ọ̀dún ogbòn. Kristi, Dáfídì, Jófèfù àti Ésékiẹ̀lì gbogbo wọn bèrè iṣẹ̀ wọn ní ojọ̀-ori ọ̀dún ogbòn. Pèlú ara wọn, àwọn m̀erín ọ̀lódún ogbòn wònyí tí wọn bèrè sí í ṣe iṣẹ̀ ṣàpẹ̀rẹ̀ iṣòkan Ìwà-Olorun pèlú ẹ̀dá èniyàn, nígbà tí a yí ijọ̀ oníjápàdà padà sí ijọ̀ oníṣẹ̀gun. Ijọ̀ nàà ni wòlì, àlùfáà àti ọ̀ba dá pọ̀ sí. Iyípadà nàà ni a samisi ní ọ̀fin Ojọ̀ Ìsinmi, èyí tí í ṣe Kádẹ̀ṣì pèlú, nítorí nàà Dáfídì nínú itàn idílẹ̀ Mátíù wà ní ibámu pèlú Dáfídì ọ̀lódún ogbòn.

Ogbòn ọ̀dún imúrasílẹ̀ nàà bá aádórín [430] ọ̀dún májẹ̀mú Ábúrahámù mu, ó sì tún bá ojọ̀-ori àlùfáà kan mu, àti egbèrún kan, igba méjídínlógórún-un àti aadórún-un [1290] ọ̀dún ti Dáníẹ̀lì 12:11. Nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó kàn, a óò ṣe àgbéyèwò kòòkan nínú àwọn àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ Mèsáyà méjilá wònyí nínú iwé Mátíù. A kòkó ń dá àwọn ilà àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ mẹ̀ta mọ̀ nínú Mátíù; orí kìn-in-ní sí m̀ewáà, lẹ̀yìn èyí ni orí m̀okànlá sí méjilélógún, lẹ̀yìn nàà sì ni mètálélógún sí méjələlógún.

“Fún igbà diẹ lẹyìn idààmú nàà ní 1844, èmi nàà gba gbó, pèlú gbogbo egbé àwọn Adventist, pé nígbà nàà ni ilẹ̀kùn àánú ti wa ní títi pa títi láé fún ayé. A ti gba ipò yíi ǵáájú kí a tó fi iran mi àkókó fún mi. Ìmòlẹ̀ tí Ọlórún fi fún mi ni ó tún àṣiṣe wa ṣe, tí ó sì mú wa lè rí ipò tòótó nàà.”

“Èmi sì jẹ onígbàgbó nínú ẹ̀kọ̀ ilẹ̀kùn-títì, sùgbón kí í ṣe ní ìtumò tí àwa kókó lò ọ, tàbí tí àwọn alatakò mi fi ń lò ó.

“Ilẹ̀kùn tí a ti pa wà ní ojó Noa. Ní àkókò nàà ni iyókúró Èmí Ọlórún kúró lára iran ẹlẹ̀ṣe tí ó ṣègbé nínú omi Ìkún-omi nàà wáyé. Ọlórún tikára Rẹ̀ ni ó fún Noa ní ihinrere ilẹ̀kùn tí a ti pa nàà pé: ‘Èmí mi kí yòò máa bá èniyàn jà títi láé, nítorí òun pèlú jẹ ẹran ara: sùgbón ojó rẹ̀ yòò jẹ ọgórùn-ún ọdún méjìlélógún’ (Genesisi 6:3).”

“Ilẹ̀kùn tí a ti pa wà ní ojó Ábúrahámù. Àánú dáwò ẹ̀bẹ̀ dúró fún àwọn olùgbé Sódómù, gbogbo wọn sì, àfi Loti, pèlú aya rẹ̀ àti àwọn omọ̀bínrin rẹ̀ méjì, ni iná tí a rán sòkalẹ̀ láti ọrun run.”

“Ilẹ̀kùn tí a ti pa wà ní ojó Kristi. Omọ Ọlórún sọ fún àwọn Júù aláìgbàgbó ti iran nàà pé, ‘A fi ilé yín sílẹ̀ fún yín ní ahoro’ (Mátìù 23:38).”

“Nígbà tí ó ń wo isàn àkókò sòkalẹ̀ dé àwọn ojó ikẹyìn, agbára aláìlópín kan nàà kéde nípasẹ̀ Johanu pé: ‘Báyì ni ẹni mímọ̀, ẹni òtítọ̀, ẹni tí ó ní kókórọ̀ Dáfidi, ẹni tí ó ń sí, tí kò sí ẹni tí yóò pa á; tí ó sì ń pa, tí kò sí sí ẹni tí yóò sí i’ (Ìfihàn 3:7).”

“A fi hàn mí nínú iran, mo sì sì gbàgbó pé ilẹ̀kùn títì kan wà ní ọdún 1844. Gbogbo àwọn tí wón rí ìmòlẹ̀ àwọn ihinrere ángẹ̀lì kìn-in-ní àti kejì, tí wón sì kọ ìmòlẹ̀ nàà, ni a fi sílẹ̀ nínú òkùnkùn. Àti àwọn tí wón tẹ̀wọ̀ gba a, tí wón sì gba Èmí Mímọ̀ tí ó bá ikéde isẹ̀ ihinrere nàà láti ọrun lọ, àti tí wón sì tún kọ igbàgbó wọn lẹyìn nàà, tí wón sì pe irírí wón ní itanjẹ, nípa bẹ̀cẹ̀ ni wón kọ Èmí Ọlórún, kò sì tún bá wón bẹ̀bẹ̀ mó.”

“Àwọn tí kò rí ìmòlẹ̀ nàà, kò ní ẹ̀bi ikòsílẹ̀ rẹ̀. Kí í ṣe bí kò ṣe egbé àwọn tí wón ti gàn ìmòlẹ̀ láti ọrun ni Èmí Ọlórún kò lè dé ọdọ̀ wọn. Àti pé egbé yíi ní, gégẹ̀ bí mo ti sọ, àwọn méjèjì—àwọn tí kọ̀ láti gba irántí nàà nígbà tí a fi í hàn wón, àti pèlú àwọn tí, lẹyìn tí wón ti gbà á, tún fi igbàgbó wón sílẹ̀ lẹyìn nàà. Àwọn wònyí lè ní àwòrán iwà-bí-Ọlórún, kí wón sì máa jẹ̀wọ̀ pé àwọn jẹ omọ-ẹyìn Kristi; sùgbón níwón bí wón kò ti ní isopò aláàyè pèlú Ọlórún, a ó mú wón ní ẹ̀rú nípasẹ̀ itanjẹ Satani. Àwọn egbé méjì wònyí ni a fi hàn nínú iran nàà—àwọn tí sọ pé ìmòlẹ̀ tí wón ti tẹ̀lẹ̀ jẹ itanrànje, àti àwọn ẹni búburú ayé tí, níwón bí wón ti kọ ìmòlẹ̀ nàà, Ọlórún sì ti kọ̀ wón pèlú. Kò sí itòkasi kankan sí àwọn tí kò tii rí ìmòlẹ̀ nàà, nítorí nàà wón kò sì jẹbi ikòsílẹ̀ rẹ̀.” Selected Messages, book 1, 62, 63.

“Àwọn tí ó jẹ pé nípa igbàgbó ni wón ń tẹ̀lẹ̀ Jesu nínú isẹ̀ ńlá iràpadà ni wón gba àwọn ànfààní ibẹ̀bẹ̀ Rẹ̀ fún wón, nígbà tí àwọn tí ó kọ ìmòlẹ̀ tí ń mú isẹ̀ isẹ̀jọba isẹ̀-irànṣẹ̀ yíi hàn kedere kò rí ànfààní kankan gbà láti inú rẹ̀. Àwọn Júù tí wón kọ ìmòlẹ̀ tí a fi fún wón ní ibòwò àkókó Kristi, tí wón sì kọ̀ láti gbà á gbọ̀ gégẹ̀ bí Olùgbàlà ayé, kò lè gba idárijì nípasẹ̀ Rẹ̀. Nígbà tí Jesu, nígbà igòkè re lọ ọrun Rẹ̀, wọ̀ ibi-mímọ̀ ọrun nípa ẹ̀jẹ̀ tirẹ̀ láti tú àwọn ibùkún ibẹ̀bẹ̀ Rẹ̀ sórí àwọn omọ-ẹyìn Rẹ̀, a fi àwọn Júù sílẹ̀ nínú òkùnkùn pátápátá láti máa bá a lọ nínú àwọn ẹ̀bọ̀ àti ọ̀rẹ̀ irúbo wón tí kò ní ilò. Isẹ̀jọba isẹ̀-irànṣẹ̀ àwọn àpẹ̀rẹ̀ àti ọ̀jiji ti dáwọ̀ dúró. Ilẹ̀kùn nàà tí àwọn èniyàn ti ń gbà wọ̀lẹ̀ lọ sí ọ̀dọ̀ Ọlórún tẹ̀lẹ̀ kò sí mó. Àwọn Júù ti kọ̀ láti wá a ní ọ̀nà kan

ṣoṣo tí a lè fí rí i nígbà náà, èyíni ní nípasẹ̀ iṣẹ̀-íránṣẹ̀ nínú ibi-mímọ̀ ọ̀run. Nítorí náà, wọn kò rí ibáṣepọ̀ pẹ̀lú Ọ̀lọ̀run. Ilẹ̀kùn náà tí pa mó fún wọn. Wọn kò ní ìmọ̀ nípa Kristi gégé bí ẹ̀bọ̀ tòótọ̀ àti alárinà kan ṣoṣo níwájú Ọ̀lọ̀run; nítorí náà wọn kò lè gba àwọn ànfààní ibẹ̀bẹ̀ Rẹ̀.”

“Ipo àwọn Júù aláìgbàgbọ̀ náà n sàfihàn ipo àwọn aláìṣọ̀ra àti aláìgbàgbọ̀ láàárín àwọn tí n jẹ́wọ̀ ara wọn gégé bí Kristeni, àwọn tí wọn fi ifẹ̀ inú jẹ́ aláìmọ̀ nípa iṣẹ̀ Olórí Àlùfáà wa alááánú. Nínú iṣẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ náà, nígbà tí olórí àlùfáà bá wọ̀ ibi mímọ̀ jùlọ̀, a ní kí gbogbo Ísírẹ̀lì kó ara wọn jọ̀ yí ibi mímọ̀ náà ká, kí wọn sì fi ọ̀nà tí ó kún fún iwọnba jùlọ̀ rẹ̀ ara wọn sílẹ̀ níwájú Ọ̀lọ̀run, kí wọn lè gba idárijì ẹ̀ṣẹ̀ wọn, kí a má sì gé wọn kúrò nínú ijọ̀ náà. Mèlòó kan án ni ó ṣe ṣe pàtàkì jùlọ̀ ní Ojọ̀ Ìràpadà àṣojú-òtító̀ yìi pé kí a lóye iṣẹ̀ Olórí Àlùfáà wa, kí a sì mọ̀ àwọn ojúṣe tí a béèrè lówọ̀ wa.

“Àwọn èniyàn kò lè, láìjẹ̀bi iyà, kọ̀ ikilọ̀ tí Ọ̀lọ̀run fi àánú rán sí wọn. A rán íránṣẹ̀ kan láti ọ̀run wá sí ayé ní ojọ̀ Noa, ìgbàlà wọn sì dá lóri ọ̀nà tí wọn gbà bá íránṣẹ̀ náà ló. Nítorí pé wọn kọ̀ ikilọ̀ náà, a yọ̀ Èmí Ọ̀lọ̀run kúrò lára íran ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀ náà, wọn sì ṣẹ̀gbé nínú omi Ìkún-omi náà. Ní àkókò Ábúrahámù, àánú dáwọ̀ ẹ̀bẹ̀ síṣe mó fún àwọn olùgbé Sódómù tí ó jẹ̀bi, a sì fi iná tí a rán sọ̀kalẹ̀ láti ọ̀run run gbogbo wọn, àfí Lọ̀tì pẹ̀lú aya rẹ̀ àti àwọn ọ̀mọ̀binrin rẹ̀ méjì. Bákan náà ni ó rí ní ojọ̀ Kristi. Ọ̀mọ̀ Ọ̀lọ̀run sọ̀ fún àwọn Júù aláìgbàgbọ̀ tí íran náà pé: ‘A fi ilé yín sílẹ̀ fún yín ní ahoro.’ Matteu 23:38. Nígbà tí Ó n wo lọ̀ sí àwọn ojọ̀ ikẹ̀yìn, Agbára Aláìlọ̀pin kan náà sọ̀ nípa àwọn tí ‘wọn kò gba ifẹ̀ òtító̀, kí a lè gbà wọn là’ pé: ‘Nítorí idí èyí ní Ọ̀lọ̀run yóò rán itànjẹ̀ agbára wá sí wọn, kí wọn lè gba ìrògbọ̀gbọ̀ gbọ̀: kí a lè dá gbogbo àwọn tí kò gba òtító̀ gbọ̀ lẹ̀bi, sùgbọ̀n tí wọn ní inú-dídùn nínú àìṣòdodo.’ 2 Tẹ̀salóníkà 2:10–12. Bí wọn ṣe n kọ̀ àwọn ẹ̀kọ̀ ọ̀rọ̀ Rẹ̀ sílẹ̀, Ọ̀lọ̀run a yọ̀ Èmí Rẹ̀ kúrò, yóò sì fi wọn sílẹ̀ fún àwọn itanilẹ̀nu tí wọn fẹ̀ràn.” The Great Controversy, 430, 431.